

echter slechts een tiende gedeelte van den totalen looptijd der leening bedraagt) het oogenblik zal zijn aangekomen waarop de houders der obligaties te allen tijde aflossing a pari zullen kunnen verlangen, verschillende hunner in tijden van een zoo slechten gang van zaken der vennootschap dat een liquidatie, al of niet gepaard gaande met faillissement, dreigende is, er de voorkeur aan zullen geven om te trachten zoo spoedig mogelijk hun obligatie a pari in te wisselen. Immers, trachten zij niet van dat recht gebruik te maken, en volgt inderdaad een faillissement, dan moeten zij maar afwachten wat er van hun dan weliswaar viermaal hogere nominale vordering terecht komt.

Waar de kans op aflossing @ 400 % dus vrij gering mag worden geacht en in elk geval aan zeer beperkende voorwaarden is verbonden, kan de accountant m.i. niet verlangen dat het bedrag @ f 15.000.000.— onder de vaste schulden wordt opgenomen, evenmin als hij zal kunnen verlangen, dat b.v. schadevergoedingen die ingeval van liquidatie voor de annulering van leverings- of andere contracten met langen looptijd zullen moeten worden betaald, onder de vaste schulden worden vermeld. Wel eischt een voorzichtige bedrijfspolitiek dat voor een dergelijke voorwaardelijke verplichting een reserve wordt gevormd, hetgeen in dit geval dan ook gebeurd is door het geheele agio te reserveeren. Teneinde het karakter van deze reserve beter te doen uitkomen, zal de accountant kunnen trachten om de directie te bewegen tot het geven van een nadere toelichting van dezen post in het jaarverslag, en/of den naam van deze reserve zoodanig te veranderen dat het doel waarvoor zij is gevormd beter naar voren komt.

De onderteekening van de balans zal de accountant echter naar mijn meening niet kunnen weigeren.

Interessant zal het zijn om bij het verschijnen van het jaarverslag over 1930 van Siemens & Halske, welke vennootschap kort geleden een dergelijke leening heeft uitgegeven, na te gaan hoe haar directie en accountant dit lastige geval hebben opgelost.

Aanteekening bij deze oplossingen

Geruststellend voor den practiseerenden accountant is het, dat de meeningen en de motiveeringen daarvan zoo in verschillende richtingen gaan. Zelfs zonder een voorbehoud of een toelichting naar het voorbeeld van coll. *Van Rietschoten* is hij safe te achten.

Maar is degene, die, op des accountants handteekening afgaande, de balans als „juist” aanvaardt en daarop handelingen met de vennootschap baseert, evenzeer safe? Dat is de vraag, die de accountant zich heeft te stellen, als hij zich zijn publieke taak, in elk bepaald of in ieder mogelijk geval, bewust is.

De toelichting van den heer *Van Rietschoten* licht een ieder, die de balans ter hand neemt, voldoende in. Een toelichting in het jaarverslag, zooals coll. *Van der Laan* wil, is minder stevig. Een post: „8 % winstdeelnende obligatieleening, nominaal groot f 5.000.000, behoudens bijzondere omstandigheden af te lossen tegen ten minste 400 %”, in de balans op te voeren met 20 miljoen, komt mij toch het beste voor.

Alleen indien men kan aannemen, dat in de toekomst aflossing a pari waarschijnlijker is dan aflossing à 400 % of meer, zou opnemning tegen het nominaal bedrag juist zijn. De heeren *Van Sillevoldt* en *Van der Laan* trachten, ieder op eigen wijze, aan te toonen, dat de aflossingsplicht à 400 % vrijwel nimmer effectief wordt. De eerste maakt daartoe onderscheid tussen een concurrente vordering voor het nominaal bedrag en een bij schuldeischers achtergestelde, maar boven aandeelhouders preferente aanspraak voor de verdere 300 %. Ik meen, dat er geen aanleiding is, de aanspraken der obligatiehouders op dusdanige

wijze te splitsen. Bij faillissement doen alle crediteuren, ook zij, wier vordering pas veel later vervalt, zich verifieeren voor de contante waarde der vorderingen, die zij bij liquidatie van den boedel op de opbrengst daarvan geheel of gedeeltelijk kunnen geldend maken. Wordt de boedel, als gevolg van een accoord, niet geliquideerd, tant mieux, maar de verhouding tussehen de crediteuren onderling wordt beoordeeld naar de liquidatiepositie. Deze is hier voor de obligatiehouders 400 %. Eventuele latere crediteuren moeten dus weten, dat bij faillissement of liquidatie de obligatiehouders met een vordering van 20 miljoen opkomen.

De heer *Van der Laan* meent, dat obligatiehouders het nimmer tot liquidatie zullen laten komen, daar zij aflossing a pari kunnen vragen. Maar stel eens, dat de zaak zoo slecht gaat, dat liquidatie waarschijnlijk wordt. Er zijn naast de onderhavige obligatieleening nog 20 miljoen andere schulden, de vermoedelijke liquidatieopbrengst is 20 miljoen. Nu koopen insiders de obligatiën op voor 105 %, met het gevolg, dat geen enkel obligatiehouder aflossing a pari zal verlangen. Er wordt besloten tot liquidatie, waarbij het totaal der schulden 40 miljoen bedraagt, zoodat de houders der obligatiën 50 % van 400 % ontvangen en de andere crediteuren 50 % van hun nominale vordering. Ter bescherming van hen, die na het sluiten der obligatieleening crediteuren der vennootschap zouden kunnen worden, moet dus de verplichting van aflossing in bepaalde gevallen à 400 % uit de balans blijken.

Bij maatschappijen, welker fondsen officieel genoteerd zijn, wat met de door coll. *Van der Laan* genoemde *Siemens & Halske* — waarmede *Zeemans & Nekje* inderdaad overeenkomst vertoont — het geval is, klemt dit alles niet zoozeer, daar publicaties als *Van Oss' Effectenboek* voldoende inlichtingen verschaffen. Bij naamloze vennootschappen, waar statuten en gepubliceerde balansen de eenige oriënteringsmiddelen zijn, zorge men er echter voor, dat de balans een deugdelijk middel, ook voor buitenstaanders, zij.

N. J. POLAK

OVERZICHT VAN REFERATEN UITGEBRACHT OP HET ACCOUNTANTSCONGRES NEW YORK 1929

VI. Accounting for Burden.

WALTER S. GEE (Ver. Stat.)

Door het steeds toenemend gebruik van machines worden de indirecte kosten van steeds grooter belang. De scherpe concurrentie dwingt tot verlaging van de kosten met behoud van de kwaliteit van het product. Men moet dit voornamelijk trachten te bereiken door goede inkooppolitiek en scherpe controle op de indirecte kosten. Het theoretisch meest volmaakte indirecte kostensysteem is hiervoor niet steeds het beste; het mag niet te ingewikkeld zijn want dan wordt het niet gebruikt en aan het gebruik dat ervan wordt gemaakt, ontleent het eerst zijn waarde. Het moet de gegevens verstrekken voor een juiste vergelijking van de werkelijke met de verwachte resultaten en voldoende details geven om de oorzaken van de afwijkingen vast te stellen.

Van groot belang is juiste verdeling in afdelingen of productie-centra, waarbij onderscheiden kan worden in productie-afdelingen en service-afdelingen. Tot de laatste behooren b.v. krachtopwekking, machine-onderhoud, kostprijsafdeling.

De afdelingsgewijze indirecte-kostenrekeningen moeten aangeven de veranderlijke en de constante kosten. De veranderlijke hangen samen met het gebruik van de installatie (indirecte arbeid, kracht, reparaties), de constante met het bestaan ervan

(belasting, depreciatie, verzekering). Soms is het van belang de veranderlijke kosten nog te onderscheiden in geheel en gedeeltelijk variabel.

De indirecte kosten die men tot de werkelijke kosten van de productie mag rekenen, zijn de onder normale productie-omstandigheden noodzakelijke kosten. „A fair cost is one computed upon the basis of a satisfactory sales volume and operating activity”.

De belangrijkste maar ook de moeilijkste stap voor normale kostenberekening is de bepaling van de normale activiteit van elke afdeling. Hoewel hieromtrent veel meningsverschil bestaat, meent de inleider dat de algemeene opinie wel is, dat de normale productie moet worden gebaseerd op ervaring uit het verleden en conservatieve schatting van de verwachte productie.

Het gebruik van de maximale productie van het verleden of van de theoretische capaciteit als basis is in de meeste gevallen gevaarlijk en leidt meestal tot onderdekking van de indirecte kosten, met groot gevaar dat dit niet tijdig wordt ingezien.

In vele gevallen kan men voor elke afdeling wel een minimum van indirecte kosten bepalen dat voor het instandhouden noodig is, terwijl de overige kosten min of meer evenredig zijn. Uit deze 2 gegevens en de bepaling van de normale productie kan men een standaard indirecte-kostenpercentage bepalen dat aan het product wordt toegerekend, dikwijls als percentage op den directen arbeid of op andere basis, waarvan de juistheid in elk bijzonder geval moet worden beoordeeld.

Het vaststellen van het werkelijk bereikte indirecte kostenpercentage heeft weinig waarde. Veel grooter belang heeft voor de leiding het vergelijken van de werkelijke kosten van iedere afdeling, zoowel direct als indirect met de in de productie verrekende kosten.

Het grootste belang van den kostprijs is tegenwoordig gelegen in de kostencontrole. De werkelijke kosten zijn incidenteel; 't belangrijkste is de analyse van de afwijkingen van den standaard. Deze toetsing moet steeds up-to-date zijn en zoo dat steeds de verantwoordelijkheid voor de afwijkingen kan worden bepaald. Hierbij nauwkeurig te onderscheiden afwijkingen tengevolge van andere dan normale productie en tengevolge van andere dan de geschatte kosten. Meestal worden rekeningen gehouden voor de werkelijke kosten en voor de verrekende kosten, die dan periodiek tegenover elkaar worden gesteld.

De meest gebruikelijke grondslagen voor toerekening van de indirecte kosten zijn:

- 1°. Arbeidstijd,
- 2°. Arbeidsloon,
- 3°. Machine-uren.

Dikwijls is aan te bevelen 2 systemen naast elkaar aan te wenden n.l. de directe machine-kosten (depreciatie, onderhoud, krachtverbruik) volgens den 3en grondslag en de overige kosten volgens den 1°. of 2°. grondslag (de eerste is meestal beter doch de tweede is dikwijls eenvoudiger).

Voor elke afdeling moet afzonderlijk de beste maatstaf voor de toerekening der indirecte kosten worden bepaald.

Het belang om de kostencontrole in de hoofdadministratie op te nemen, om zeker te zijn dat geen belangrijke dingen worden vergeten, behoeft tegenwoordig niet meer te worden besproken.

Een eenvoudige methode is het houden van grootboekrekeningen voor:

- 1°. Werkelijke, indirecte kosten,
- 2°. Verrekende indirecte kosten en
- 3°. Indirecte kosten van de goederen in bewerking.

Nadat de kosten op de in bewerking zijnde goederen van de 2°. op de 3°. rekening zijn overgebracht geeft het saldo van de 1°. en 2°. rekening dan de te veel of te weinig verrekende kos-

ten aan die naar de winstrekening moeten worden overgebracht. Naast deze rekeningen worden dan de specificaties per afdeeling bijgehouden.

De inleider geeft hier alléén het algemeene principe; de uitvoering is meestal moeilijker. Hiervoor bestaan echter vele geschriften, terwijl ook gewezen wordt op het belangrijke werk van de National Association of Cost Accountants op dit gebied.

In zijn conclusie wijst de inleider erop dat de public accountant zich niet geheel moet verliezen in de sleur van achterafcontrole, maar de leiders terzijde moet staan door de juistheid van het kostprijsstelsel waarop de leiders hun handelingen baseeren, grondig te onderzoeken.

VII. *Fundamentals of Standards Costs.*

G. CHARTER HARRISON (Ver. Stat.)

De inleider noemt 2 belangrijke verbeteringen in het boekhouden sinds de dagen van de Pharaoh's n.l.:

- 1°. Dubbele methode.
- 2°. Invoering van Standaardkosten.

Tot het 2°. gingen de accountants eerst over toen zij gevaar liepen hier verdrongen te worden door de ingenieurs. Het typische verschil deed zich hier voor: de ingenieur keek in de toekomst, de accountant keek in het verleden en waar hij de kostprijs administratie inrichtte, deed hij dit retrospectief.

De inleider beschouwt het systeem van de standaardkosten als een ontwikkeling van het heerschende beginsel bij dubbel boekhouden n.l. dat alle transacties een tweezijdig effect hebben. De dubbele kostprijsboekhouding boekt aan de debetzijde de werkelijke kosten en aan de creditzijde de kosten die gemaakt hadden mogen worden voor de verkregen nuttigheid d.i. de standaard.

Een goed kostprijsstelsel moet aan de uitvoerders de gegevens verschaffen om te bepalen wat zij moeten bereiken en daarna voortdurend inzicht geven in het werkelijk bereikte, waarbij de gegevens zoodanig gedetailleerd moeten zijn dat zij een hulpmiddel kunnen zijn voor reductie van de kosten en verhooging van de productie. Hiertoe moeten standaards worden bepaald, zoowel op het gebied van de productie als van den verkoop. De volledige doorvoering hiervan leidt tot het opstellen van een begroting.

Essentieel is het vergelijken van de werkelijke productie met de theoretische capaciteit. Hiertoe kunnen de kostenstandaards gebaseerd zijn op de ideale basis van de maximum efficiency en maximum productie, opdat scherp naar voren komt hoever men hiervan verwijderd blijft. Het kan echter nuttiger zijn om zich te baseeren op de best mogelijke bereikbare condities, waardoor de prikkel voor de verantwoordelijke uitvoerende personen om deze te bereiken, grooter is dan wanneer zij in ieder geval een afwijking zullen hebben.

Volgens den inleider faalde het oude retrospectieve of „job-order” systeem op 3 belangrijke punten waarop zij moest bijdragen tot winstvermeerdering voor de onderneming n.l.

- 1°. In het aanwijzen van te vermijden „inefficiëncies”. Vergelijking van de werkelijke kosten met die van voorgaande perioden kan hier iets opleveren maar in verhouding tot de kosten van het systeem veel te weinig. (De inleider ziet hier naar mijn meening over het hoofd dat ook bij het oude systeem vergelijking met standaards of voorcalculatie niet uitgesloten is).
- 2°. Het geven van inlichtingen omtrent de productiekosten die de verkoopafdeling in staat stellen zoodanige combinatie van verkoopvolume en -prijzen te verkrijgen, dat de grootste netto-winst wordt bereikt. Hier geeft het oude systeem meestal een te ouden kostprijs, waarin allerlei bijzondere

factoren kunnen zitten. Wanneer men rekening gaat houden met toekomstverwachtingen gaat men in de richting van het nieuwe systeem, maar zonder een vaste basis.

- 3°. Beperking van het administratieve werk zoowel voor de productie-afdeelingen als voor de kostprijsafdeling. In dit opzicht noemt de inleider het oude systeem een economische misdaad.

Standaardkostprijsmethode eischt veel minder werk; hoe beter de fabriek ingericht en georganiseerd is, hoe minder afwijkingen en slechts deze eischen werk.

Door de snelle ontwikkeling van de productiecapaciteit is voor vele bedrijven de afzet een veel moeilijker probleem dan de productie. Ook hier moet een systeem van standaards en begrotingen worden doorgevoerd. Hieraan is nog weinig aandacht gewijd maar noodzakelijk zal dit ook hier moeten geschieden.

De accountant moet zich ook gaan toeleggen op prospectief werken. Hij zal op goede basis moeten voorspellen wat de waarschijnlijke gevolgen van een voorgestelde politiek op de resultatenrekening zullen zijn. Deze „predictive accounting” is niets anders als de toepassing van „scientific management” op administratief gebied.

Op alle punten moeten begrotingen worden gemaakt en de accountant moet zorgen voor periodieke gegevens van het werkelijk bereikte die hiermee direct zijn te vergelijken en analyse van de afwijkingen mogelijk maken.

VIII. *Standard Costs, Installation and Procedure.*

ERIC A. CAMMAN (Ver. Stat.)

De inleider geeft als definitie van standaardkosten: De som die verkregen wordt door een productiespecificatie van het product in een prijs om te rekenen tegen tevoren vastgestelde grondwaarden voor materialen, directen arbeid en indirecte kosten, die bij de productie betrokken zijn.

Aan het begrip „standaardkosten” worden verschillende betekenissen gehecht n.l.:

- 1°. Een voorbeeld n.l. wanneer een uniform kostensysteem voor een bepaalde bedrijfssoort wordt bedoeld. Standaardkosten in deze betekenis zullen in deze inleiding buiten beschouwing blijven.
- 2°. Een ideaal n.l. wanneer de standaardkosten de ideale uitvoeringswijze aangeven, waarmee de werkelijke resultaten moeten worden vergeleken.
- 3°. Een maatstaf n.l. wanneer standaards worden bepaald als een gemakkelijk middel om relatieve waarden te verkrijgen en als middel bij de bepaling van de werkelijke kosten en de afwijkingen van de verwachtingen.

Het verschil tussen het 2°. en 3°. begrip is dat bij het laatste de standaardkosten niet de ideale kosten willen aangeven, maar slechts de ideale verhouding van kwantiteiten en kwaliteiten, terwijl men afzonderlijk rekening moet houden met het prijsniveau om tot de ideale kosten te komen.

Met de bovengenoemde onderscheiding hangen ook de uitvoeringsmethoden samen waarvan de voornaamste de volgende zijn:

- 1°. De „Onderhanden werk” rekeningen worden belast tegen werkelijke kosten en gecrediteerd tegen standaardprijs.
- 2°. De „Onderhanden werk” rekeningen worden belast tegen standaardprijzen (terwijl afwijkingen van de werkelijke kosten naar verschillen-rekeningen worden overgebracht) en ook gecrediteerd tegen standaardprijzen. De goederen komen dus tegen standaardprijzen op den inventaris en ook tegen deze waarde als kostprijs van de verkochte goederen tegenover de opbrengst.
- 3°. De „onderhanden-werk” rekeningen worden zoowel voor

de standaardkosten als voor de werkelijke kosten belast en ook weer gecrediteerd (voor standaardkosten alléén binnenslijns en hiertegen wordt dus niet verder geboekt).

De 1°. methode is ontoereikend daar de afwijkingen hier verborgen blijven tot een inventaris van het onderhanden werk wordt opgemaakt en zelfs dan moeilijk te analyseren zijn.

Het verschil tussen de 2°. en 3°. methode is principieel. De tweede methode kan logisch geïdentificeerd worden met de opvatting van standaardkosten als ideale productieuitvoering; de derde methode is toepasselijk wanneer standaardkosten worden beschouwd als éénheid om te meten. Met deze 2 principes komen dan 2 methoden van uitvoering. Bij methode 2 worden de voorraden opgevoerd tegen standaardkosten, die voorstellen de heerschende normale productiekosten; afwijkingen zijn dus abnormaal en de grootte hiervan is maatstaf voor de efficiency van de productie. Deze verschillen moeten ineens worden afgeschreven.

Bij methode 3 geven de standaardkosten niet de heerschende normale productiekosten maar een maat voor de verwachte verhoudingen van de componenten materiaal, arbeid en indirecte kosten. De afwijkingen representeren zoowel normale marktveranderingen als abnormale kosten. Deze moeten afzonderlijk tot uitdrukking worden gebracht door verhoudingscijfers. Het verhoudingscijfer voor de marktveranderingen is accoord, wanneer het in overeenstemming is met den heerschenden toestand, terwijl de efficiency van de productie wordt afgemeten aan de verhoudingscijfers die afzonderlijk worden bepaald voor de afwijkingen die te wijten zijn aan afwijkingen in kwantiteit en kwaliteit. De afwijkingen worden niet afgeschreven, maar de werkelijke kosten worden bij verdere boekingen gehandhaafd (behalve voor de indirecte kosten, waar dit niet mogelijk is).

Bij methode 2 moet voortdurend de standaard herzien worden, bij methode 3 moet zorg gedragen worden voor het voortdurend bijhouden van een verhoudingscijfer voor heerschend kostenniveau t.o.v. den standaard.

Bij methode 2 kan de bruto-winst op bepaalde soorten product niet meer worden bepaald, nadat de afwijkingen naar afwijkingen-rekeningen zijn overgebracht, tenzij deze afwijkingen-rekeningen even gedetailleerd worden gehouden als de onderhanden-werk-rekeningen. Dan heeft het brengen naar de verschillen-rekeningen echter geen voordeel meer. Wanneer dit niet gedaan wordt is methode 2 eenvoudig; door het totaliseren van de verschillen is analyse hiervan echter moeilijk.

Bij methode 3 zijn de gegevens beschikbaar in zoodanigen vorm dat analyse zeer gemakkelijk met behulp van mathematische formules kan plaats vinden, waarvan de inleider verschillende voorbeelden geeft.

Hoewel beide methoden dus veel verschillen, hebben zij hetzelfde algemeene doel n.l. te maken dat de administratie gegevens verschafft die van nut kunnen zijn bij het oplossen van problemen van de leiding. In dit opzicht zijn zij veel beter dan de oudere „job order” kostprijsmethode. Het doel is zooveel ruimer geworden dat het beter is om niet van „cost accounting” te spreken maar van „control accounting”.

De schrijver wijst op de verschillende standpunten die men tegenover normale capaciteit kan innemen bij het vaststellen van standaards voor indirecte kosten.

1a. Normaal is een theoretisch maximum met slechts een aftrek voor het volgens ervaring in dit bedrijf voorkomend tijdverlies voor normale productie-onderbrekingen; dus een maximum van wat *mogelijk* bereikt kan worden.

b. Bovendien een aftrek voor een, volgens de ervaring in dit bedrijf, ongebruikte capaciteit wegens onvoldoende vraag naar het product. Dan krijgen we een maximum van wat *waarschijnlijk* bereikt kan worden.

2a. Moet normale capaciteit voor iedere afdeeling worden bepaald met inachtneming van de capaciteit van verwante afdeelingen?

b. Moet normale capaciteit worden bepaald zonder rekening te houden met andere afdeelingen?

c. Moet de normale capaciteit voor elke afdeeling op hetzelfde arbitraire niveau worden gesteld?

De inleider gaat niet in op deze belangrijke vragen; hij wijst er alleen op dat geen algemeene regel kan worden gesteld en dat in elk geval met de bijzondere omstandigheden moet worden rekening gehouden.

De inleider behandelt dan de uitvoering van de 3°. methode, waarbij dus standaards gebruikt worden als maat-éénheid om de afwijkingen van de verwachte resultaten aan te geven. Hij geeft hier verschillende voorbeelden, waarbij steeds de afwijking moet worden gesplitst in meerdere factoren b.v. die van het loon in:

1°. Afwijking van de productiehoeveelheid per man-uur.

2°. Afwijking van het loon per uur.

Deze analyse van afwijkingen kan ook over grootter gebied worden uitgestrekt dan de productie-factoren. Zoo kan b.v. het verschil tusschen de behaalde en de verwachte bruto-winst worden ontleed in:

1°. Afwijking van kwantiteit verkocht product.

2°. Afwijking van den verkoopprijs.

3°. Afwijking van den kostprijs.

Na deze ontleding weet men dus aan welke oorzaken de afwijking van de verwachte winst is te wijten en kan men met kennis van zaken overwegen welke factoren voor verbetering vatbaar zijn en wat de invloed van een bepaalde verbetering zal zijn op de bruto-winst.

(Wordt vervolgd)

C. SAUER

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN,

C. A. HUYSMAN en A. M. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De verplichte controle der Aktiengesellschaft

In een artikel in de Frankfurter Zeitung (overgenomen in het Maartnummer van het *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*) gaf Prof. Dr. F. Schmidt zijn meening o.a. over de vraag, of er voor de Pflichtrevision wel voldoende bevoegde accountants zijn.

Volgens het Statistisch Jaarboek voor het Deutsche Rijk bestonden er eind 1928 totaal 11660 Aktiengesellschaften in Deutschland. Daarvan hadden er 3311 minder dan R.M. 100.000 kapitaal, 3722 van R.M. 100.000.— tot 500.000.—, 1472 van R.M. 500.000.— tot 1.000.000.—, 2405 van 1 tot 5 miljoen R.M. en 750 boven 5 miljoen kapitaal. Practisch komen in de eerste plaats de laatste twee groepen met totaal 3155 vennootschappen voor de verplichte controle in aanmerking. De meeste daarvan worden thans reeds gecontroleerd. Beëdigde accountants zijn er tegenwoordig in Deutschland tusschen de 1200 en 1800. Daarnaast praktizeeren er nog een grootter aantal onbeëdigde, die niet zonder uitzondering als minderwaardig kunnen worden beschouwd. Bovendien zijn er ongeveer 500 à 600 Treuhand-gesellschaften van zeer verschillende grootte in Deutschland, waarvan elke in doorsnee misschien 5 accountants in dienst heeft, die voor een groot deel geschikt zijn voor de verplichte

controle. Pflichtrevision wil niet zeggen, dat alle controle-werk door den accountant zelf wordt gedaan. Hij zal zich, al naar behoefte, een grooteren of kleineren staf van assistenten voor het detailwerk moeten vormen, zooals dat ook in het buitenland het geval is. Als men dadelijk voor alle Aktiengesellschaften met 1 miljoen of meer kapitaal Pflichtrevisoren zou willen aanwijzen, zouden er thans voor 3155 vennootschappen ongeveer 4000 accountants beschikbaar zijn. Ieder accountant kan verscheidene kleinere vennootschappen controleren. Het is nu de vraag, of alle tegenwoordige accountants ook voor de nieuwe functie geschikt zijn. Stellig is dat niet algemeen het geval, want in den tijd vóór den oorlog vestigden er zich velen, die slechts aan bescheiden eischen voldoen. Ook tegenwoordig zijn de voorwaarden der kamers van koophandel voor de beëdiging zeer verschillend; maar daartegenover moet er de nadruk op gelegd worden, dat van de beschikbare accountants een groot aantal een goede opleiding heeft gehad, terwijl er vele uitnemende krachten onder zijn. Buitendien heeft het jongere geslacht der beroepsgenooten in de laatste 10 jaar bij voorkeur een wetenschappelijke opleiding gehad en na eenige jaren onzelfstandig werken de intusschen ingestelde vak-examens afgelegd, op dezelfde wijze als dat in Engeland en de Vereenigde Staten het geval is.

Tot zoover de meening van Prof. Schmidt, die vervolgens, met het oog op de verplichte controle, een schifting der accountants naar bekwaamheid bepleit.

Het Chineesche zakenleven in Nederl.-Indië

In de Maart-, April- en Mei-nummers van het *Zeitschrift für Betriebswirtschaft* vindt men een uitvoerig artikel van Oberingenieur Wilhelm Hentze over: Het Chineesche zakenleven in het Verre Oosten, in 't bijzonder in Nederl.-Indië.

De Gründungsrevision in de practijk

Het Deutsche handelswetboek schrijft voor, dat bij de oprichting eener Aktiengesellschaft directeuren en commissarissen moeten onderzoeken, hoe deze zich heeft toegedragen. Wanneer echter een directeur of commissaris tot de oprichters behoort, of één hunner een bijzonder voordeel of voor de oprichting of de voorbereiding daarvan een schadevergoeding of belooning bedongen heeft, en in verschillende andere gevallen, moet bovendien een onderzoek door „Revisoren” plaats vinden. Deze Revisoren worden benoemd door de kamer van koophandel. Hun onderzoek omvat: den inhoud der statuten, de benoeming van directie en commissarissen, de inschrijving op en storting van het aandeelenkapitaal, bijzondere voordeelen voor sommige aandeelhouders, oprichtingskosten, verschuldigde provisie, en inbreng en overname van activa.

In verband met de plannen tot herziening van de wet op de A. G. is het van belang na te gaan, of deze Gründungsrevision aan de verwachtingen heeft beantwoord. Dr. Karl Sewering stelde in het gebied van de Handelskammer Hamburg daarnaar een onderzoek in; het resultaat werd gepubliceerd in het *Zeitschrift für Handelswissenschaftliche Forschung* van April 1930. Zijn onderzoek strekte zich uit over de periode van 1901 tot 1929, waarin rond 200 oprichtingen plaats vonden.

Ofschoon er geen voorschriften zijn gegeven voor vorm en inhoud van de rapporten, vertoonen deze een vrij groote overeenkomst. De formeele kant van het onderzoek wordt sterk op den voorgrond geplaatst. Zoo plegen de Revisoren uitvoerig